№ 152 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

31-טער יאָהרגאַנג | 1 lipca 1928 r. | זונטאָג, י"ג תמוז תרפ"ח | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיאָטרקאָווסקע 101, טעלעפאָן: 100 לאָדזער טאָגבלאַט 57, פון אַמעריקאַנער 47

יודישער בעקער-צעך אין לאָדז, וווסכאָדניע 57.

היינט זונטאָג, דעם 1-טען יולי ד. י. 6 אַ זייגער נאָכמיטאָג סומט פאַר

די פייערליכע גרינדונג

דעם 1-טען יודישען בעקער-צעך אין פּוילען

מערבונדען מיט דעם חנוכת-הבית פון נייעם לעקאַל אין לאָדז וווסכאָדניע 57. צוזאַמען מיט די פייערליכקייטען ווערט געגעבען קיין לאָדז אַ ראַיאָן-קאָנפערענץ פון די יודישע בעקער-מעסטער-פאַראיינען אין לאָדזער וואָיעוואָדשטוואָ אויף וועלכע עס וועלען בעהאַנדעלט ווערען אַלע אָנגעהענדיגע פראַגען פון פאַך. די בעקער-מעסטער-פאַראיינען און האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען גישע דערהאַלטען קיין אַנגלאַדונגען, ווערען דורך דעם וועג געבעטען צו שיקען זייערע דעלעגאַטען צו דער קאָנפערענץ און פייערליכקייטען קומען פאַרציעל אַלגעמיינע דעלעגאַציעס: פון דער צענטראַלע פון די האַנדווערקער-פאַראיינען אין פּוילען דעם, ראַסנער, פרעזעס פון ראַט אינזש. משערניקאָוו סעקר. פון ראַט. דעמפּקי פון דער צענטראַלע: פון די בעקער-פאַראיינען אין פּוילען פרעזעס מ. חילנער. ו.-פרעזעסען סלאַמאָוויטש און קאַגאַן און סעקר. מ. חידענפעלד. פון וואַרשעווער בעקער-מייסטער. מעראַיין פרעז. פראַנעשטעער. פון ביאַליסטאָק ה' חידער. בעמערקונג: די דעלעגאַציעס דאַרפען זיך מעלדען אין סעקרעטאַריאַט פון פאַראיין, וווסכאָדניע 57, פון 9 אַ זייגער פריה.

די אָרגאַניזיר-קאָמיסיע.

העלענאָוו! העלענאָוו!

זונטאָג, דעם 22-טען יולי

זומער-פּרעסע-רעדוטאַ

אַלימפּישע שפּילען, גרויסע פאַנטאַזיע-לאָטעריע, יום טוב פון ליד, אויטאָ-ראַסעס, אויטאָ-בלומענקאַרסאַ, הומאָריסטישע מעטש פון דיסע מיט מאַגערע, כינדער-פערוויילונג, בלומען-מאַמע אויף גאַנדאָלע, באַלעט-דיווערטיסמענט, 3 אָרקעסטערס

צענטער. מוחרים און פאַבריקאַנטען-פעראיין

אויף לאָדזער וואָיעוואָדזטוואָ. פּיעטריקאָווער 10.

דורך אַ סטאַטוטען פערזאַמלונג האָבען די מאַגגעבענדע פעראיין מערהייטע נאָכאַמאָל דורכצומיטרען די וואַהלען אין אונזער פעראיין. פיר מעלדען אונזערע מיטגלידער, אַז דינסטאָג, דעם 17-טען יולי 1928, 6 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין פרשטען טערמין און 8 אַ זייגער אין אָתענד צום צווייטען טערמין, קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל

אַנאָרדענטליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג

טאָגעס: 1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג, 2) וואַהלען פון אַ פּרעזידענטען, 3) ענדערונג פון סטאַטוט, [illegible] געריכט און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע.

[illegible] מיקעע אייגלאַדונגען זענען גילטיג אַלס אינגעריטע-קאַרטע.

די פערוואַלטונג.

פאַהרט איהר אויף צרהאַלונג

געדענקט!

דאָס איהר מוזט איינקויפען אייער קאָסמעטיק

ווי: פּערפומען, זייפען, געזיכטס-קרעמען, פודער

נור אין די בילינסטע כוועלע פון דער ערשטער קאָנקורענץ-פּערפומעריע

S. BUCHWEITZ, PIOTRKOWSKA 22 Telefon Nr. 37-48

ŚWIDER

pod Warszawą

na linji OTWOCKIEJ

PENSJONAT Dr-owej REGIRER

przyjmuje zamówienia na lipiec i sierpień. Kuchnia wykwintna, na żądanie djetetyczna. Lekarz na miejscu.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין בליהענדען אַלטער פון 20 יאָהר מיין ליעבער מאַן, פאָטער, שוואָגער און ברודער

נ"ע דוד ליב רעכט

(נעב אין אָפּפּ).

די לוי' קומט פאַר היינט זונטאָג, י"ג תמוז תרפ"ח 12 אַ זייגער מיטאָג פון שפּיטאָל דרעזנ. וואָוסקע 75, וועגען וואָס עס טהיילט מיט די אין טיפען טרויער פערבליבענע פאַמיליע.

8-טאָגיג!

אין מיין מאָד. צוהיר נעריי (וויערזשבאָווע 6 רוג פּאָמאָרסקע) נעהמ איך אָן אַ אַלגעמיינע נאַרן גלאַט מיי אויך נעפּעקע צו

אַרויסגעלאָזן

אַכטונג, בעקער-מייסטער

אין לאָדז.

ווי מיר האָבען זיך דערוואוסט האָט די אָרגאַניזיר-קאָמיסיע צו גרינדען 2-טען בעקער-מייסטער-פאַראיין אין לאָדז אונטער דעם מכלוסטען נאָמען בעקער [illegible] צעך גענומען זיך די חומפה און געשיקט אינלאַדונגען צו אונזערע מיטגלידער [illegible] זיי זאָלען אָנטייל נעהמען אין דער ערעפנונג פון אַ 2-טען בעקער-פאַראיין [illegible] אונזער שאַדט אַזוי ווי דאָס איז אַ פערברעך געגען אונזערע עקאָנאָמישע אינ[illegible] רעסען מאָדערען מיר אייך אויף נישט צו לאָזען זיך פערהינדערן און גלייך [illegible] אונז צו פעראיינען און פּראָטעסטירען געגען די צושפּערונגס-טאַקטיק [illegible] אונזערע עקאָנאָמיע אינטערעסען און נישט אָנטייל נעמען אין זייער פייערליכ[illegible] וועלכע עס קומט היינט בי זיי פאָר.

די פערוואַלטונג פון
בעמער-מייסטער-פאַראיין
פאָמאָרסקע

Dr. P. Kirsper

Dr. med. DONCHIN

W TYM DOMU NIEMA MUCH I KOMARÓW BO MIESZKAŃCY UŻYWAJĄ

FLY-TOX

NAJLEPSZY ŚRODEK NISZCZĄCY NIEZAWODNIE WSZELKIE OWADY I ROBACTWO

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE

הסתדרות „צעירי-מזרחי" מילינסקיגה 44

היום ביום ראשון י"ג תמוז 1/7 בשעה 8 בערב בדיוק תהיה

אספת אבל גדולה

לשלשים של המנהג הרוחני של תנועת „צעירי-המזרחי" העולמית

ח. שמואל חיים לנדוי ז"ל מירושלים.

באזכרה משתתפים החברים הטיף הידוע אליעזר נייפלד מורשה

אחרי אמר, ואלחנו פליס הכנימה חפשית

הועד

די צווייטע גרופע פון „איטאליא" לעבט

שריין זיך געשטעלט איז קאנטאקט מיט נאביל'ס חברים

אמונדסען זאל זיין דערטרונקען געווארען

אויפרעגונג געגען גענ. נאביל'ס איז גאר־ווייגיגן פערלוירען אלע האפנונגען צו ראטעווי אמונדסען'ן

אסלא, 30. יוני. (פס.) איז נאכ־גארוועגיגן חשש אז שטארקע אויפרעגונג געגען דעם גענ. נאביל'ס איז דאס עסקפעדיציע. דו צטשטעגען וועגן פאר מאנאטלעך, אז שר תאט אנטערשטו־נאמען ארונטער אויפ'ן נארד־פאל, נאשט קעטערא אנסאלוט דו בערונגיגען אז דו שווערינקייטען, וואס זיינען פערבונ־דען מיט אזא נסיעה.

מארשאל פילסודסקי ערקלערט,

פארוואס ער האט זיך אפגעגעבען איז דימסיע.

ח ר ש א. (טעלעפאנ'ש) הענט האט מארשאל פילסודסקי נעשטעלט אנ'אנ־מערוויאו פאר אונטער פילדשר זשרגאן לוסטשטן מכח דו סמות, וואס האבען אוחם נעמוואנגען זיך אפצונעבען אן־דעמסיע.

מארשאל פילסודסקי פאהרט הייגט קיין גדיניא.

ח ש ר ש א (טעלעפאנ'ש פון אונזער קארעספאנדענט) הענט 10 א וויגער פריעד איז מארשאל פילסודסקי צוזאמען מיט זיינע טעכטער יאדוויגא און הענדא אבגעפאהרען קען גדיניא אנטפלצונגהאפט אין די פרעריינגען לכבוד דער אנווזוהנג פון די מחה גמץ פוילישע דאמפערס, וואס פרעגען די נעמען פון מאר־שאל פילסודסקי טעמער „יאדוויגא" און „הענדא".

אויסעראר־דענטליכע סיים־סעסיע וועט נישט פארקומען

די אלע כראנגען דערזעגען האבען נישט קיין שום יסוד.

ח ר ש א (טעלעפאנ'ש) איז צוזאמענהאנג מיט דער אנפערענג, וואס איז פארגעקומען צווישען פרעמיער בארטעל און מארשאלעק דאשינסקי האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז אין די נאחשטעטע טעג וועט צונויפגערופען ווערען אנ־אויסערגעוועהנליכע סיים־סעסיע. ווי מ'טייל אונז מיט פון זיכערע קרייזען האבען די דאזיגע קלאנגען קיין שום יסוד.

די אמנעסטיע ווייט ארייגטרעטען

איז כריזפט איז די נייה־יגריסטע טעג

ח ר ש א, (טעלעפאנ'ש) דאס נעזעץ וועגען דער אמנעסטיע, וואס איז צו־גענומען געווארען דורכין סיים און סענאט איז שוין איבערגעשיקט געווארען צום פרעזידיום פון מיניסטערן־ראט.

אין די נאחצומטע טעג וועט דאס אמנעסטיע־נעזעץ פערעפנטליכט ווערען אין „דזענניק אוסטאוו".

דעם קאש'ישאלקאווסקי —

אונטערשטאטס־מערעמאר ביים מיניסטארען־קאבינעט. — מלוכה בעאמטע בעהומעו 15 פראצענטיגע לויז־הוספה.

ערשטע זיצונג פון מיניסטארען־קאבינעט.

ח ר ש א, 30 יוני (טעלעפאנ'ש פון אונזער קארעספאנדענט) הענט פר־מיטאג איז סארגעקומען די ערשטע זיצונג פון נייעם מיניסטערען־קאבינעט אונטערן פארזיץ פון פרעמיער בארטעל. דער מארשאל פילסודסקי האט אויף דער זיצונג פערשפרייט דער וויצע־מיניסטער קאנארזשעווסקי. צחישען אנדערן איז בעשלאסען צו נומינירען דעם דזיק. קאשעשאלקאווסקי אלס אונטערשטאטס־סעקרע־טאר ביים פרעזידיום פון מיניסטערען־ראט. דער נייע נאמינירטער אונטערשטאטס־סעקרעטאר וועט ערמילען אלע טונקציעס פון פרעמיער בארטעל, ווען בארטעל וועט פאהרען אויף אורלויב. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען פון ערשטען יולי אן ח. י. צו חעכערען די בענעפיס פון די מלוכה־בעאמטע אויף 15 פראצענט.

כורצ־טעל־טעלעגראפיש־ידיעות

— דער פראנצויזישער פארלאמענט חאט מיט 455 שטימען געגען 126 אויס־גשרויקט צופרי פאנגארן'ס רעגירונג.

— דער ברוכלשער מעטסטארען קא־בינעט האט זיך אנגעגעבען אן זומיסיע. מ'רעכענט, אז וועגזוגלאס וועט אנטש שאפען דעם נייעם קאבינעט.

— דער מאסקווער פראצעס געגען די אנגעשטעלטע פון דער אנגלישער אינטערסטרעט האט מיט 455 שטימען געגען 126 אויס־גשרויקט. דער פערלאנג פון דער אנגלישער רעגירונג האט אויך קיין אויס־ווירקונג.

— דער מאסקווער מעטסטארען קא־בינעט האט זיך אנגעגעבען אן זומיסיע. מ'רעכענט, אז וועגזוגלאס וועט אנטש שאפען דעם נייעם קאבינעט.

— דער מאסקווער פראצעס געגען די

אויסגעשריבען פון דער אנגלישער אינטערסטרעט

אנגעשטעלטע פון דער דאזיגער קליינער אינטערסטרעט האט בעים סוף. דער פרעזיד־קויזאר האט פערלאנגט טויט שטראפע פאר 21 אנגעקלאגטע.

— דער מאוזעטשער אויסערן קא־בינעט מ'שטשערן וועט בקרוב אפגעמאכט ווערען דער דייטשלאנד אויף קרעדיט אזהם וועט פערטרעטען לטוזמנאנ.

די לוי־בעוועגונג איז לאדז.

שטרייק איז פאזנאנסקי'ס פאבריק

(פ) נעלעזען אזו פארגעקומען אז פאב־פערענע בעים ארבעטס אנטפעלסטאנד מיט די פארשטערער פון די שטרייקע דע ארבעטער און פאזנאנסקי'ס פ[illegible] [illegible] דער ארבעטס [illegible] מארגען [illegible] געעפנט אם פיסטער [illegible] פון די שטרייק איז נאפטאלי'ס פאבריק

(§) צוליב דעם, וואס די פאבריקס־לוטשנג האט אויף דער אנטשרעטונג פון קלאסען פערוויין שרפיקט א נשוויסקע מוזל פון די פארשרעגונגען פון די שטרוי־קענדיג זענען די ארבעטער נעלטען צו־געטרעטען צו דער ארבעט.

ווען איהר געהט אריבער די גאס

מוסט מיט אפענע אויגען; איהר קענט בלייבען אנ'אייביגער קאליקע, אדער גאר געפינען דעם טויט. היט זיך, מען זאל אייך נישט איבערפאהרען

Dr. Niewiażski
SIENKIEWICZA 34, tel. 59-40
ספעציעל־ארצט פאר פיסליס, טריפער און פפנער־קראנקע
בעהאנדלונג מיט קוטרק־סטראהלען.
גנמס פון 5—9 אחנד.
זונטאג און חגאות פון 1—11 פרית.

פלעגט די פיס
PEDICURE
S. Łódzki
Trauguta 5 (Krótka), m. 10
טעל. 70-37. ג. נמס פון 11—2 און 4—7 אח
[illegible] אסיסטענט בא מיסטער עלעסקי
[illegible] אחנ שטאר אן
[illegible] דו פיס.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און ליבע אן־קראנקהייטן
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 87-81.
שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7.
נעמס פון אין לעטסטע זאפרוטער זו טונג פון 12 און פון 5 פון 8 נעמס.

Dr. med. A. Mazur
ספעציאל־ארצט פאר מיסרן, נאז און מאלו־קראנק.
מיט אויך שטוב און שטרטר־ספעלע
דאס זיך איבערגעצוינגען אויף

Dr. M. Goldfarb
זאוואדזקא 18. טעלעפאן 51-89.
הויט־, האר־ און געשלעכטס־קראנקהייטען
נעמס יאן פון 9—12 פארם. און 5—8 אחנד.
פאר אנאמיטעלטע — פרייען ערצטליכ.

Dr. med. L. Pikielny
ספעציאל־ארצט פאר
נירען, בלאזען און הארן־קראנקהייטען
Nawrot 8, tel. 19-90
אנאנגס פון 4—7 אין אחנד.

Dr. Z. Datyner
ספעציאליסט פאר
[illegible]

בודזשעט פון א מיליאן פונט יעהרליך ביי ווייטגע־הענדע איינשפארונגען איז די הוצאות וועט דער־מעגליכען צו מאכען פון א"י א יודישע היים

די אויספיתרונגען פון דער „אגענץ־בעראטונג" איז לאנדאן בנוגע די סאציאל־עמאנאמישע און פינאנציעלע בעדינגונגען איז ארץ־ישראל.

7. ארבייט.

1) די קאמיסיע בעטראכט זיך מיט מ[illegible] ווע צו די שטרעבונגען פון די [illegible] אויסצונעמען ווער [illegible] בעטריבס אין [illegible] אין בעטריבס ווער פערוואלטונג.

2) אין פאלגער אנשטענגונג פון די לוזונ־גען פון די פארצאנאציע, וואס דער [illegible] די אויפטיר, איז'ן גע־[illegible] פון לאנדווירטשאפט, אינדוסטריע [illegible] גרונטלעכער געזונדהייט און פאלטער־[illegible] שטעמגקייט, שטעהט די לאזונג [illegible] ליפ'ן שטארקיגט, צו דאס אנעמען [illegible] פרונציפ, דאס די אנדרסטריע און [illegible] אנדווירטשאפט מיזען זיך שטעמען [illegible] איף די אמאנאמישע יסודות, וואס דער [illegible] אנ'ענטשטעהונג דיזון [illegible] אנטיסעמיטיזם קאפיטאל, אין א אנדער [illegible] פארבינדונג פאר דער פרודוקט [illegible] אנדער שטוגערונג פון דער לעבענסנורמא [illegible] אין דער שטרעבונג.

3) די יודישע געטענשאפט דארף שטע־[illegible] שורם אויסטשוויצישס, פיר אויסצו־[illegible] דו הויזקות און אנגעגעפלעטסטע [illegible] קעגען אמשטאנען דערך קאנגלס־[illegible] אין דער אנדרסטריע און אין דער [illegible] אין אנדווירטשאפט. אזא שרעקעס־אנטס־[illegible] אלס אבגעטמען געשטנט געשטע־[illegible] ווערען דורך גרונדען א רעם וועלכער [illegible] פון אזון זוים פון פאר־[illegible] פון די ארבעטס געבער און [illegible] אנדרסטריע און לאנדווירטשאפט, [illegible] פון דער עזונטער וווס פון פארשש־[illegible] פון די ארבעטער ארגאניזאציעס [illegible] א לעטצער צצהל. אלע פרעגען אנ־[illegible] אנדרסטריע און לאנדווירטשאפט, [illegible] דערפיהרען צו קאנסלוטטען [illegible] ארבעטס־טעמים, דערפון אויסער [illegible] ווערען דעם דאזיגען רעם [illegible] פון די פער־[illegible] אנדרערסיידס אין דער רעם [illegible] אין אלגעמיין אלע אן [illegible] אין [illegible] אין [illegible] אין

לאדזער טאגעבלאט

דער דעדאקטער נעמט־אן פון 6 ביז 7 אין אָוונד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

א הלערע פאליטיק, אהן בעהעלטעניש.

מיר הייסען גאד נישט גאנץ נענוג, וואס עס זענען געווען די סיבות, וואס האבען דערפיהרט צו דער דעמיסיע פון דער רעגירונג אבער מען קען זיך אנשטויסען, אז די הויפט־סיבה איז געווען די בעציהונג פון סיים צום ביידזשעט. אמת טאקע, דער סיים האט נישט געהאט דעם מוט אבצוהארפען דעם ביידזשעט און דערמיט אויסדריקען דער רעגירונג אנ'אונ־צופרידן־זיאטום. דער סיים האט זיך בעגנוגענד מיט'ן שטרייכען געוויסע פאז'ציעס, מיט'ן געבען אנצוהערעניש, אז מען איז נישט מסכים מיט דעם הערשענדען סדרים אין דער רעגירונג, און אין בעלווערער האט מען פער־שטאנען דאס אנצוהערעניש אין מען געווען שטארק פערביטערט.

וואס פאר א מאנסעכוענצען די רעגירונגס־ענדערונג וועט נאך זיך ציהען, איז לעת עתה שווער צו זאגען. וואהרשיינליך שפילט דא א גרויסע ראל דער פערזענליכער מאמענט—מארשאל פילסודסקי איז מיר אין מען נישט אבגעבען ענערגיע דער פאליטישער ארבייט. דערצו איז ער צופיעל מיליטער־מאן. א מענש, וואס איז געווהנט צו בעפעהלען און צו געהארכען אין קען נישט מיממאכען דאס פאליטישע שפיל. וואו מען מוז אפט לאווירען צחישען עסטרעמען, זיך לאזען בויגען און מנייטשען אויף פערשידענע זייטען. דערפאר האט ער געפונען פאר מעגליך זיך צורימצו־[illegible] פאליטיק. איבערלאזענדיג פאר זיך די אנפיהרונג מיט [illegible]מעע.

די רעגירונג בלייבט דערהייל די זעלבע. ביז איצט האט פראפ. באר־טעל—פאקטיש אנגעפיהרט מיט דער פאליטיק כאטש נאמינעל איז ער געווען נור היצע־פרעמיער. איבערגענום איז עס א פאסטען, וואס איז ספע־ציעל פאר די בעזונדערע בעדינגונגען, וואס הערשען בי אונז, געוואָרען געשאפען. געוועהנליך איז אזא פאסטען גאר נישטא. איצט איז דער פאר־האנג. מיט העלכען פראפעסאר בארטעל האט זיך ביז איצט פערשטעלט, בעזייטיגט געוואָרען. מיר וועלען איצט האבען, מען מען זאגען, א מלארע פאליטיק אהן בעהעלטעניש.

ווי וועט די פאליטיק אויסזעהען? עס איז קיין ספק נישט, אז דער אלגעמיינער קורס וועט בלייבען דערזעלבער, מען דארף אבער ערוואר־טען, אז ער וועט פיעל שטרענגער און מאנסעכוענטער ווערען דורכגע־פיהרט. די „סאנאציע" וועט איצט אנהויבען ענערגישער דורכפיהרען איהר פראגראם און דערפאר זענען ארויסגעטרעטען די מיניסטארען, וועלכע האלטען אפשר נישט גאנץ געמענט זיך צופאסען צו דעם קורס.

פאר אונז, יודען, איז דער שנוי אין דער רעגירונג נישט קיין איבער־ראשונג. אויף קיין שנוים איז דער בעציהונג צו אונז מען מען נישט רעכע־נען, דער נייער בילדונגס־מיניסטער וועט וואהרשיינליך נישט פיהרען קיין יודענפרייגליכערע פאליטיק, ווי דער פריהערער. אדרבה, דער געוועזע־נער מיניסטער האט געהאט דעם נוטען חילען אבצושאפען די בעגרענ־[illegible] אויף די אוניווערזיטעטען, ער האט אויך געגעבען געוויסע הבטחות בנוגע די יודי[illegible]ל־שולען. פון דעם נייעם מיניסטער הייסען טיר נישט ווי זיין בעציהונג וועט זיין.

די פלוצלינגע דימיסיע פון סטאבינעק האט אהן שום ספק, א גרויסע פאליטישע בעדייטונג. לאמיר האפען, אז עס וועט זיין אנ'ענדערונג צום נוטען.

ש. י. סטופניצקי.

טשיקאהע געשיכטע מיט א קאמיסאר, וואס אין געווען „צו־פיל" פערהייראט.

אין דער פאסקווער „איזוועסטיא" פון 24־טען אפריל געפינען מיר דעם פאל־גענדען בעריכט פון א פראצעס, וואס איז פארגעקומען אין קריים־בעריכט פון דער שטאט פיאטיגארסק. עס איז א בילד פון רעם איצטיגען לעבען אין סאוויעט־רוס־לאנד. עס האט דער קערעספאנדענט פון „איזוועסטיא" דערצעהלט:

„א געוויסער פאבלאוסקי, דער מיגאנ־אינספעקטאר פון דעם מערסקער קרייז, איז א „צופיל פערהייראטער מענש". א געוויסער פראצענט פון דער פרויען־בע־פעלקערונג פון דער שטאט פיאטיגארסק איז געווען „פערהייראט" צו דעם אונער־מידליכען אינספעקטאר. אין איין שעה־נעם פריהמארגען איז דער דאזיגער פא־בלאוסקי אנגעקומען אין א געוויסען דארף צו זאמלען דארט די שטייערן. דא האט ער בעמערקט אין אנזאג פון די סאוויע־טישע קאנצעלאריעס א יונגע מאשיניסט־קע, וועלכע א.ז איהם געפעלען געוואָרען ער האט איהר גענומען גלייך אנזעהן־ען, אז די זאך פארהערן מיט איהם קיין ביאטיגארסק, „אין פיאטיגארסק", האט ער איהר ערקלערט, „בין איך דער אינספעקטאר־מענש. איך קען אלץ אויפהערען, גענוג גאר אז איך זאל אנ־[illegible] דער שאלה, [illegible] אין שטאט [illegible] ווערט און איהר וועט גלייך בעקומען די בעסטע שטעלע".

„די מאשיניסטקע האט אנגעשטיפט [illegible] מיט איהר. זי איז פרעפאה־[illegible] רען צו פאבלאוסקין אין הויז און אי־יענער נאכט האט פאסירט דאס, וואס האט נישט בעדארפט פאסירען", גלייך אויף מארגען אין דער פריה האט פא־בלאוסקי אנגעפאנגען הערען דער מא־שיניסטקע פון שלעך.

— וואו איז אייער פאספארט, בירגע־ריין?

די בירגערין האט זיך געריבען די אויגען, האט זיך ארומגעקוקט אויף אלע זייטען און מיט פערוואונדערונג געפרעגט:

— וועלכער פאספארט?

— אייער פאספארט, בירגערין.

— וואס פאר פאספארט?

— דעם געהעריגען פאספארט. וואס, איהר הערט נישט די סאוויעטישע גע־זעצען?

— אבער איך האב דאך נישט קיין פאספארט.

— אזוי גאר? אן א פאספארט שלע־פט איהר זיך גאר ארום איבער דער רעפובליק?.. ארויס פון דאנען!

דאס מעדעל האט אנגעהויבען הייבען אויס'ן קול, אז זי האט איצט נישט וואו אהינצוטון זיך. ווי אזוי קען זי איצט געשענדעטע אומקעהרען זיך אהיים? אבער פאבלאוסקי האט קיין צייט נישט געהאט צו פערגעהמען זיך מיט סענטי־מענטאלן. [illegible] נישט, האט [illegible] געווענטערהייט [illegible] ווייטער נישט, האט [illegible] אויף אויסגעזעהן אין אויגען אין אויסדרוק פון [illegible] דער מון אורעמפ. די דאזיגע געהאלדי־גע ארבייט האט תובער ארגאניזירט. אר־מעטום האט מען געקוקט אויף תובערן, ווי אויף א מלאך חנוא. ער האט פער־זאָרגט מיט לעבענסמיטעל פעטע אלץ לעגדער, בתוכם אויך פ ו י ל ע ן.

תובער איז נישט אלעמאל געווען א רעפובליקאנער. אין די צייטען פון וויל־סאן איז ער געווען א דעמאקראט. ער האט אפילו אגיטירט פאר'ן פעלקער־בונד. דאס קען מען איהם אין אמערי־קא נאך ביז היינטיגען טאג נישט מוחל זיין. געגען־קאנדידאט סמיט האט מסתמא דאס טייל פון די תובערס לעבענס־גע־שיכטע ארייגנוואָרפען אין דער אנ־[illegible] ציע געגען תובער'ן.

איצט איז תובער א געגנער פון פעל־קער־בונד. מיט דער רעגע, ווען ער איז ארייגעטרעטען אין דער רעפובליקאני־שער פארטי, האט ער זיך מעסט אויעק־געשטעלט אויף דאס פראגראם פון דער פארטי. ער איז אויך א געגנער פון וואָרסיילער אבטאך. אבער ער וועט זיך בשום אופן נישט ארייגמישען אין דאס אבטאך.

ביז אחר איז תובער געווען האג־דאלס־מיניסטער. ער האט זיך אבער אויך שטארק בעשעפטיגט מיט די ענינים פון אלע אנדערע מיניסטעריומס. אין אמע־ריקא גופא איז ער געווען בעצייכענט אלס מיניסטער פאר האנדעל און גע־הילף־מיניסטער פאר אלע אנדערע גע־ביטען פון דער רעגירונג. ער איז אויך שטארק בעטייליגט אין דאס פארשלאג פון קעלאג, אויסצורוטען א'חרם אויפ'ן קריג.

געגען תובער אויפירען שטארק די אמעריקאנישע פארבע. אין דער צייט פון דער מלחמה האט ער דורכגעפיהרט א נידריגען פרייז אויף המצען. די פאר־מער זענען מחמת דעם אויף איהם אין כעס.

[illegible] קיקענדיג אויף [illegible] ווערען דער פרעזידענט פון [illegible] ריקא אויף די שטעגיג[illegible]

זיין טאטע איז געווען א קאוואל, און ער זאל ווערען פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען

די וואונדערליכע לעבענס־געשיכטע פון חערבערט חובער, וועלכער איז פון א ארימען יתום געווארען א אמעריקאנישער האנדעלס־מיניסטער. — איצט סאנדידירט ער פון דער רעפובליקאנישער פארטיי אויף פרעזידענט פון אמעריקא און ער האט די גרעסטע שאנסען געווהלט צו ווערען

לויט אלע וואהרשיינליכקייטען וועט תובער אויסזעקליבען ווערען אלס פרע־זידענט פון די פעראייניגטע שטאטען. ביי די וואהלען זענען ערנסטע קאנקו־רענטען די רעפובליקאנישע און דעמא־קראטישע פארטייען. דאס זענען די צוויי אלטסטע און שטארקסטע פארטייען פון אמעריקא. דער פארשטארבענער סענא־טאר לאדזשעלא האט פיר 4 יאהר צו־ריק ארגאניזירט א דריטע פארטי. זי האט אבער בי די וואהלען נישט געהאט קיין שום ערפאלג. דער פראקטישער אמעריקאנער איז גענוג שפארענדיג, כדי נישט צו פערהענדען אויף פוסטע עקספעריפענטען געלד, כוחות און ענער־גיע. די סאציאליסטען און קאמוניסטען וועלען אודאי ארויסשפעלען א קאנדי־דאט. ווי אומעטום טון זיי עס פרינציפ־יעל און דעמאנסטראטיוו, אבער פראק־טיש וועלען זיי גארנישט דערגרייכען. דער אמעריקאנער וועט האבען א ברירה צווישען דעם דעמאקראט סמיט, דעם גיי־אר־קער גובערנאטאר, און דעם רע־פובליקאנישען קאנדידאט תובער.

קולידזש איז דער דריטיגסטער פרע־זידענט אין אמעריקא. פון די 30 ביז אחריגע פרעזידענטען זענען 19 געווען רעפובליקאנער, נור 9 מאל האבען גע־זיגט די דעמאקראטען. שוין אויפן סך פון די ציפערן קומט מען צו אויספיהר, אז די רעפובליקאנישע פארטי האט אפ־גרעסערע שאנסען דורכצופיהרען איהר קאנדידאט. אבער חוץ דעם איז די רע־פובליקאנישע פארטי און דער איצטי־גער צעט אפ פאפולערער און פרע־גראמאטיש מעסטער, ווי די דעמאקרא־טישע. דער הויפט־ארגומענט געגען דער דעמאקראטישער פארטי, איז דער גע־מען וויל־סאן.

אין אמעריקא וויסט יעדער, אז ווי־פיל האט אין וואָרסטל געהאט די גרעסט־מע כפלה, קלעטענסקי און לאיד דזשארזש האבען איהם געפיהרט פאר דער גאנ־אין תאבען פון איהם געמאכט דעם שטארקסטען אנשאר פאר זיינע אימפעריאליסטישע כוונות. אינדעסן האט מען אין ז כרון נאך וילסען. דאס איז דער פעלקער־בונד. אין אמעריקא אבער איז דער פעלקער־בונד נישט פאפולער. מען האלט איהם נישט פאר קיין כח און די פערבינדונג פון דער דעמאקראטישער פארטי מיט דער עקזעקוטיווע פון פעל־קער־בונד איז פאר דער לעצטער א שטארקער מאראלישער חיזק. די דעמא־קראטישע פארטי איז בכלל וואקעלדיג און אומזיכער. זי האט נישט קיין מעס־טע ליניעס און קיין פראקטישע פרינ־ציפען. נור דורך א שטארקער איבער־מעכטיגער פערזענליכקייט וואלטען די דעמאקראטען געזיגט. אזא פערזאן איז אין די דעמאקראטישע רייען נישט. זעהר איצטיגער קאנדידאט סמיט איז פאפו־לער אין דער מלוכה פון ניו־יארק. ער האט א שטארקע אינטעליגענץ און איז דורך און דורך אמעריקאנער. אזוי ווי די דעמאקראטען בכלל האט ער אבער אויך נישט ארויסגעזויגען קיין שום מעסט־קייט, קיין שום גרויסע איניציאטיוו און האט נישט צו פערצמכגען קיין שום אויפטו.

תובער איז, זייט 8 יאהר, חאנדעלס־מיניסטער. אלס מענש איז ער נישט פא־פולער. ער איז א שטארקער איינדווידו־אליסט. ער רעדט וועניג און רעכענט זיך נישט מיט שטימונגען און מיט די מעגונגען אפילו פון זיינע נאהענסטע פרייגד. ער שרעקט זיך נישט אב פאר די גרעסטע און שווערסטע אויפגאבען. ער געהט מוטיג און זיכער אין קאמף אפילו, ווען ער שטעהט אלין. דער אינ־דיווידואליזם איז פאר איהם די תורה פון מענשליכען לעבען.

עזיקר איז תובער אנ'ארגאניזאטאר. ער איז אייגער פון די געניאלסטע אר־גאניזאטארען, וואס אמעריקא האט. ער שטאמט פון א קרימפל פאמיליע. זיין טאטע איז געווען א פשוטער שמיד. בעת תערבערט תובער איז אלט געווען 4 יאהר איז זיין טאטע געשטארבען, און אין 3 יאהר ארום איז אויך געשטארבען די מאמע. קרובים האבען איהם אויפגע־האדעמעט. בעת ער הערט אלס 13 יאהר, [illegible] איהם [illegible] פרוב, לאנדווירטשאפט. דער ים המלח וועט שאפען עטרעמיש אנדרעסרוגען, און וועט אויך נעצען דער לאנדווירטשאפט. אין מאס דעם עלעקטרישען כח פון דעם ירדן וועלען פלוחען גאנדרעגע גערטנער און וועלען זיך דערעטען פריזשנער אנ־דרסטרעלען רעדעלר. און אין די גערט־נער און אין די פאבריקען וועלען שטע־הען יונגע און אלטע יודען און וועלען דורך זייער פרעהלעכע אפערדעגע אר־בעט אויפלעבען דאס לאנד.

אין שאטען וועט אויך נישט פעהלען. שוין אין יענעם 23. אויגוסט פון 1896, אונ'ם שטעעס מיט קרעטשעטיצקי'ן, פאלט הערצליען אין די אנדרעע צו שאפען א נאציאנאלען בוים פערשאוון. יעדער יוד זאל שפאנרען די קאפסען פון א בוים, אדער פון א סך בוימער. און זיין לעב־חאפטער פאבריקאנטיע זאהט ער שוין די גרויסע עטוויקלונג און רופט בעגייס־טערט אויס: „צהן מיליאן בוימער! גא, אזוי ווייט חאלט עס נאך אפילו חיינט אויך נישט. אבער דער נאציאנאלער בוים עקזיסטירט שוין אין חאלט שוין בי דער ערשטער האלבער מיליאן. אין אייר ווערט געשלאגען וואס מעהר דורך דעם קרן קימת אין וואס מעהר אין מעהר פערברייטערן זיך די וועלדער פון דעם יער הערצל אונ'ם לאנד, אין יהודה און שומרון און גליל. עפיס זענען פון זיך אלבכ פערשטומט געוואָרען די גארטשע וויצען אויסער דעם יער הערצל, עפיס פערשטעהען שוין אויך די גאראנגס — וואס מען חאלט אלע ארבייט אין קיין חאלבען בוים פאר מען זאל נישט ווייזען — צו דאס אין א גרויסע ערנסטע זאך.

אין דער קרן קימת שטעהט אויך, ווי עס הייסט, פאר גרויסע ארבייטען. מען רעכנט פון א גרויסער הלואה פון 3 מי־ליאן 250 טויזענד דאלאר אויף 20 פרוצ, לאנדווירטשאפט. דער ים המלח וועט שאפען עטרעמיש אנדרעסרוגען, און וועט אויך נעצען דער לאנדווירטשאפט. אין מאס דעם עלעקטרישען כח פון דעם ירדן וועלען פלוחען גאנדרעגע גערטנער און וועלען זיך דערעטען פריזשנער אנ־דרסטרעלען רעדעלר. און אין די גערט־נער און אין די פאבריקען וועלען שטע־הען יונגע און אלטע יודען און וועלען דורך זייער פרעהלעכע אפערדעגע אר־בעט אויפלעבען דאס לאנד.

ווייטער אין אנדערע ציטע פון דער ארבייט פון דער קרן קימת אין דער פון דער הערצל אונ'ם לאנד, אין שוש־רע צייטען, פערשטארקט דעם ישוב. אין אפילו ווען מען וועט מאלען דעם אכת'ן פולאנס פון דער „עליה רביעית", וועט זיך אויך ארויסשטעלען, אז זי איז אויך געווען, אין א שווערער צייט, א גרויסע הילף פאר דעם ישוב. אונטענטליך האט זי ערשט צוזאמגעשטעלט אנגעשר יגבע אינדוסטריע אויף פעסטע יסודות, וואס שיין איצט לעבען פון אנדער פאבריקען פון אין אנדרע פון אין אנדרע אר־בייטער.

אין אויך אוצט רעדט זיך פון גטע וועגען. אט שטעהט מען פאר דעם טאל פון א חאלען און חיפה, פון דער אנ־דוסטריאלזירונג פון דעם ים המלח — תערצל רעדט דערוועגען מיט דעם פלעק־מאר טעלנוקער פרעסעדענטלען נאך דעם 23. אויגוסט 1896, אבער ישוב ווערט עס ערנסטער — אט שטעהט מען שוין מאקע און דער ארבייט פון דער עלעק־טריפיצירונג פון דעם ירדן דורך דאנ־מערג, אט פלעגט מען ווען וואס מעהר פרדסים און מען בעוואסערט וואס מעהר בארשן, האלען, ים המלח, ירדן, בעוואס סערגונג — וואסער אויבערשאל. „שלח לחמך על פני המים". מיר האבען חמיר גערעדט וועגען ארץ ישראל, וועגען דער חולונער, טעטערער ערד. מיר האבען גאר אנטוסיאל נישט גע'חלומ'ט, אז דאס וואס־סער און ארץ ישראל וועט שפילען אזא גרויסע ראלע ביי דעם אויפלעבען פון אונזער לאנד.

וואסער איז אבער לעבען. שוין ווייל־חעלם האט געזאגט: ארץ ישראל פעהלט וואסער אין שאפען". וואסער איז פריך השם שיין דא. שטיל וואסער גראבט פונדער. וואסער וועט פערענדערן דאס גאנצע שאזיסזען פון דעם לאנד. דער האפען וועט פרעגען גרויסע שופען און וועט שטארקען דעם חאנדעל, אינדוס־טריע, לאנדווירטשאפט.

אבער אין מען רעדט פון א קלייגע חלואה פון 250.000 דאלאר. און מען רעדט פון א חלואה פון 10 מיליאן דאלאר פאר'ן קרן היסוד ציזאמען מיט'ן קרן קימת. נאר מיט וועגען יאהרען צורוק אנגען אלע אנזערע קרנות געווען ארים אין די נאלט און קען שם פאגאל האט זיך נישט געוואלט ארבייטען מיט זיי אין ערנסטע פערהאנדלונגען. אין הענט אין דאס אנ'ערנסטע זאך. אין חנגם זוצען דירעקטאָרען פון בעגק אין פודרשע ערנסטע פערהאנדלונגען און דוקא די דורכשטארען פון די קרנות אייגען זיך נישט, לייגען נישט, און פרובען אלין גאנץ געזאי.

נוין, מען מוז עהרליך מודה זיין: עפיס האט זיך ווידער געזוהרט. מיר שטעהען שוין נישט מעהר אפילו, חז מיר זענען געשטאנען נאך מיט א יאהר צורוק. די צייט ארבייט פאר אונז נישט. מיר זענען אויך קיין נסים נישט פער־לאנגען. „חזורים ברמעה — ברנה יק־צורו" און מיר מוזען נאך א סך יאה־רען, אפשר נאך נאר נאנצע דורות זוען, זוען, זוען. און רעגען און אין שטורם, און קרויסען און בי דער פרישער פריהלינגס לופט. בי דער גרויסער פי־ערלעכער ארבייט און בון דער קלייגער קער פערהאוועמער וואכערער ארבייט, מיט קרן היסוד און בי די פרוטות פון דעם קרן הקימת. אהן דעם גערעט עס נישט. פון הלואות אלין קאן מען נישט לעבען. און אזא לאנגען גלות קאן מען נישט און א פאר יאהר ארבייט ליקווידי־רען. מען מוז לאנג ארבייטען. מיט בא־דען און מיט וואסער. אין ארץ ישראל אין אין הוץ לארץ. מען מוז אקערן און זייען און עס וועט שפראצען און וואר־כען. „ובבוא הקציר — ואלומתנו קומה" וואורים, ערזורעלע, עס האלט שוין, ב"ה. טאקע ווידער בנים געהן בארג ערויף...

—=0=—

עס געהט ווידער בארג ארויף

אבריף פון ארץ ישראל
(ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט")

פון ר' בנימין

עפיס האט זיך ווידער געזוהרט. דרוי־כען און דער וועלט פון רעאליטעטען און אויך אינעווענדיג. אונ'ם הארצען און דער גשמה. עס פיהלט זיך אנדערש, מיר מוט א יאהר צוריק. דער האנדעלס־ווערט וואס העלער. דער דריבענדער אלס ווערט וואס שוואכער. דער אלטער פרוש פרעהלעכער אפטמומים קומט צו־ריק. נאך ווייניג קטנער גשם, דערך וועל לען [illegible] מען וועט באלד ווידער אנהוי־בען צו געהן בארג ארויף. נאר צו מען חשט אנגעלען געהען בארג ארויף — און דעם אנווענדעלט זיך גשם מעהר. וואורום עס פיהלט זיך פריהלינגס לופט, וואורום עס פערשטארקט זיך די לעבענס־קראפט, וואורום עס ווייט זיך ארויס אפשבבאר, אז קרוזיסען זענען מאנ־שטאנד צו דערשטערן דעם ישוב און ארץ ישראל. איהם צו געבען שטארקע קלעב, אבער זיי לאגען איהם גשם פון אויבען, ארבייט איהם פערשטע־לען דעם וועג בארג ארויף. דער ישוב און זיין לאגען פון אויבען אויף אלע פור — און דרעפעט זיך ווידער ארויף.

גערענקט אנהר דעם גאלדענעם פערז פון יהודה ליב נאראהאן:

„ובבא הקציר — ואלומתנו קומה!" (און ווען עס קומט דער שניט—שטעהט אנגזער נאר'ב!). ער מוטט: שווער און קרימפיש און רוזוקאלוש און פערוווגט און פערהארעווגט און דאס אקערען און זייהען און רעגען און שטארם. נאר אז עס קומט די צייט פון שניט און „חזורים עים ברמעה", די, וואס זייען מיט הרי־זיסען, מיט פלאטעגע פרעהלען, „ברנה יקצורו", זיי שניידען מיט געזאנג. דאן ווייזט זיך, ווי דערך א נס, דערך א וואונ־דער, אז „אלומתנו קומה", אז דער גארב שטעהט. און די שווערסטע צייטען פע־ווייזען זיך פלוצלינג נייע וועגען, וואס פיהרען תמיד ווייטער און העכער און פערשטארקען און פערפעסטיגען אלס. אט אזוי זענען עס געווען די אלטע אר־בייטער פון ארץ ישראל, אזוי דרעפען עס אויפגעשטאנען אין דער טאבאק־אר־בייט לאנד.

וואסער איז אבער לעבען. שוין ווייל־חעלם האט געזאגט: ארץ ישראל פעהלט וואסער אין שאפען". וואסער איז פריך השם שיין דא. שטיל וואסער גראבט פונדער. וואסער וועט פערענדערן דאס גאנצע שאזיסזען פון דעם לאנד. דער האפען וועט פרעגען גרויסע שופען און וועט שטארקען דעם חאנדעל, אינדוס־טריע, לאנדווירטשאפט.

תובער איז, זייט 8 יאהר, חאנדעלס־מיניסטער. אלס מענש איז ער נישט פא־פולער. ער איז א שטארקער איינדווידו־אליסט. ער רעדט וועניג און רעכענט זיך נישט מיט שטימונגען און מיט די מעגונגען אפילו פון זייגע נאהענסטע פרייגד. ער שרעקט זיך נישט אב פאר די גרעסטע און שווערסטע אויפגאבען. ער געהט מוטיג און זיכער אין קאמף אפילו, ווען ער שטעהט אלין. דער אינ־דיווידואליזם איז פאר איהם די תורה פון מענשליכען לעבען.

עזיקר איז תובער אנ'ארגאניזאטאר. ער איז אייגער פון די געניאלסטע אר־גאניזאטארען, וואס אמעריקא האט. ער שטאמט פון א קרימפל פאמיליע. זיין טאטע איז געווען א פשוטער שמיד. בעת תערבערט תובער איז אלט געווען 4 יאהר איז זיין טאטע געשטארבען, און אין 3 יאהר ארום איז אויך געשטארבען די מאמע. קרובים האבען איהם אויפגע־האדעמעט. בעת ער הערט אלס 13 יאהר, [illegible] איהם [illegible] פרוב, לאנדווירטשאפט. דער ים המלח וועט שאפען עטרעמיש אנדרעסרוגען, און וועט אויך נעצען דער לאנדווירטשאפט. אין מאס דעם עלעקטרישען כח פון דעם ירדן וועלען פלוחען גאנדרעגע גערטנער און וועלען זיך דערעטען פריזשנער אנ־דרסטרעלען רעדעלר. און אין די גערט־נער און אין די פאבריקען וועלען שטע־הען יונגע און אלטע יודען און וועלען דורך זייער פרעהלעכע אפערדעגע אר־בעט אויפלעבען דאס לאנד.

ווייטער אין אנדערע ציטע פון דער ארבייט פון דער קרן קימת אין דער פון דער הערצל אונ'ם לאנד, אין שוש־רע צייטען, פערשטארקט דעם ישוב. אין אפילו ווען מען וועט מאלען דעם אכת'ן פולאנס פון דער „עליה רביעית", וועט זיך אויך ארויסשטעלען, אז זי איז אויך געווען, אין א שווערער צייט, א גרויסע הילף פאר דעם ישוב. אינטענטליך האט זי ערשט צוזאמגעשטעלט אנגעשר יגבע אינדוסטריע אויף פעסטע יסודות, וואס שיין איצט לעבען פון אין אנדרע פון אין אנדרע אר־בייטער.

ווייטער אין אנדערע ציטע פון דער ארבייט פון דער קרן קימת אין דער פון דער הערצל אונ'ם לאנד, אין שוש־רע צייטען, פערשטארקט דעם ישוב. אין אפילו ווען מען וועט מאלען דעם אכת'ן פולאנס פון דער „עליה רביעית", וועט זיך אויך ארויסשטעלען, אז זי איז אויך געווען, אין א שווערער צייט, א גרויסע הילף פאר דעם ישוב. אינטענטליך האט זי ערשט צוזאמגעשטעלט אנגעשר יגבע אינדוסטריע אויף פעסטע יסודות, וואס שיין איצט לעבען פון אין אנדרע פון אין אנדרע אר־בייטער.

אין אמעריקא וויסט יעדער, אז ווי־פיל האט אין וואָרסטל געהאט די גרעסט־מע כפלה, קלעטענסקי און לאיד דזשארזש האבען איהם געפיהרט פאר דער גאנ־אין תאבען פון איהם געמאכט דעם שטארקסטען אנשאר פאר זייגע אימפעריאליסטישע כוונות. אינדעסן האט מען אין ז כרון נאך וילסען. דאס איז דער פעלקער־בונד. אין אמעריקא אבער איז דער פעלקער־בונד נישט פאפולער. מען האלט איהם נישט פאר קיין כח און די פערבינדונג פון דער דעמאקראטישער פארטי מיט דער עקזעקוטיווע פון פעלקער־בונד איז פאר דער לעצטער א שטארקער מאראלישער חיזק. די דעמא־קראטישע פארטי איז בכלל וואקעלדיג און אומזיכער. זי האט נישט קיין מעס־טע ליניעס און קיין פראקטישע פרינ־ציפען. נור דורך א שטארקער איבער־מעכטיגער פערזענליכקייט וואלטען די דעמאקראטען געזיגט. אזא פערזאן איז אין די דעמאקראטישע רייען נישט. זעהר איצטיגער קאנדידאט סמיט איז פאפו־לער אין דער מלוכה פון ניו־יארק. ער האט א שטארקע אינטעליגענץ און איז דורך און דורך אמעריקאנער. אזוי ווי די דעמאקראטען בכלל האט ער אבער אויך נישט ארויסגעזויגען קיין שום מעסט־קייט, קיין שום גרויסע איניציאטיוו און האט נישט צו פערצמכגען קיין שום אויפטו.

תובער איז, זייט 8 יאהר, חאנדעלס־מיניסטער. אלס מענש איז ער נישט פא־פולער. ער איז א שטארקער איינדווידו־אליסט. ער רעדט וועניג און רעכענט זיך נישט מיט שטימונגען און מיט די מעגונגען אפילו פון זייגע נאהענסטע פרייגד. ער שרעקט זיך נישט אב פאר די גרעסטע און שווערסטע אויפגאבען. ער געהט מוטיג און זיכער אין קאמף אפילו, ווען ער שטעהט אלין. דער אינ־דיווידואליזם איז פאר איהם די תורה פון מענשליכען לעבען.

עזיקר איז תובער אנ'ארגאניזאטאר. ער איז אייגער פון די געניאלסטע אר־גאניזאטארען, וואס אמעריקא האט. ער שטאמט פון א קרימפל פאמיליע. זיין טאטע איז געווען א פשוטער שמיד. בעת תערבערט תובער איז אלט געווען 4 יאהר איז זיין טאטע געשטארבען, און אין 3 יאהר ארום איז אויך געשטארבען די מאמע. קרובים האבען איהם אויפגע־האדעמעט. בעת ער הערט אלס 13 יאהר, [illegible] איהם [illegible]

א הלערע פאליטיק, אהן בעהעלטעניש.

מיר הייסען גאד נישט גאנץ נענוג, וואס עס זענען געווען די סיבות, וואס האבען דערפיהרט צו דער דעמיסיע פון דער רעגירונג אבער מען קען זיך אנשטויסען, אז די הויפט־סיבה איז געווען די בעציהונג פון סיים צום ביידזשעט. אמת טאקע, דער סיים האט נישט געהאט דעם מוט אבצוהארפען דעם ביידזשעט און דערמיט אויסדריקען דער רעגירונג אנ'אונ־צופרידן־זיאטום. דער סיים האט זיך בעגנוגענד מיט'ן שטרייכען געוויסע פאז'ציעס, מיט'ן געבען אנצוהערעניש, אז מען איז נישט מסכים מיט דעם הערשענדען סדרים אין דער רעגירונג, און אין בעלווערער האט מען פער־שטאנען דאס אנצוהערעניש אין מען געווען שטארק פערביטערט.

וואס פאר א מאנסעכוענצען די רעגירונגס־ענדערונג וועט נאך זיך ציהען, איז לעת עתה שווער צו זאגען. וואהרשיינליך שפילט דא א גרויסע ראל דער פערזענליכער מאמענט—מארשאל פילסודסקי איז מיר אין מען נישט אבגעבען ענערגיע דער פאליטישער ארבייט. דערצו איז ער צופיעל מיליטער־מאן. א מענש, וואס איז געוועהנט צו בעפעהלען און צו געהארכען אין קען נישט מיממאכען דאס פאליטישע שפיל. וואו מען מוז לאווירען צחישען עסטרעמען, זיך לאזען בויגען און מנייטשען אויף פערשידענע זייטען. דערפאר האט ער געפונען פאר מעגליך זיך צורימצו־[illegible] פאליטיק. איבערלאזענדיג פאר זיך די אנפיהרונג מיט [illegible]מעע.

די רעגירונג בלייבט דערהייל די זעלבע. ביז איצט האט פראפ. באר־טעל—פאקטיש אנגעפיהרט מיט דער פאליטיק כאטש נאמינעל איז ער געווען נור היצע־פרעמיער. איבערגענום איז עס א פאסטען, וואס איז ספע־ציעל פאר די בעזונדערע בעדינגונגען, וואס הערשען בי אונז, געוואָרען געשאפען. געוועהנליך איז אזא פאסטען גאר נישטא. איצט איז דער פאר־האנג. מיט העלכען פראפעסאר בארטעל האט זיך ביז איצט פערשטעלט, בעזייטיגט געוואָרען. מיר וועלען איצט האבען, מען מען זאגען, א מלארע פאליטיק אהן בעהעלטעניש.

ווי וועט די פאליטיק אויסזעהען? עס איז קיין ספק נישט, אז דער אלגעמיינער קורס וועט בלייבען דערזעלבער, מען דארף אבער ערוואר־טען, אז ער וועט פיעל שטרענגער און מאנסעכוענטער ווערען דורכגע־פיהרט. די „סאנאציע" וועט איצט אנהויבען ענערגישער דורכפיהרען איהר פראגראם און דערפאר זענען ארויסגעטרעטען די מיניסטארען, וועלכע האלטען אפשר נישט גאנץ געמענט זיך צופאסען צו דעם קורס.

פאר אונז, יודען, איז דער שנוי אין דער רעגירונג נישט קיין איבער־ראשונג. אויף קיין שנוים איז דער בעציהונג צו אונז מען מען נישט רעכע־נען, דער נייער בילדונגס־מיניסטער וועט וואהרשיינליך נישט פיהרען קיין יודענפרייגליכערע פאליטיק, ווי דער פריהערער. אדרבה, דער געוועזע־נער מיניסטער האט געהאט דעם נוטען חילען אבצושאפען די בעגרענ־[illegible] אויף די אוניווערזיטעטען, ער האט אויך געגעבען געוויסע הבטחות בנוגע די יודי[illegible]ל־שולען. פון דעם נייעם מיניסטער הייסען טיר נישט ווי זיין בעציהונג וועט זיין.

די פלוצלינגע דימיסיע פון סטאבינעק האט אהן שום ספק, א גרויסע פאליטישע בעדייטונג. לאמיר האפען, אז עס וועט זיין אנ'ענדערונג צום נוטען.

ש. י. סטופניצקי.

טשיקאהע געשיכטע מיט א קאמיסאר, וואס אין געווען „צו־פיל" פערהייראט.

אין דער פאסקווער „איזוועסטיא" פון 24־טען אפריל געפינען מיר דעם פאל־גענדען בעריכט פון א פראצעס, וואס איז פארגעקומען אין קריים־בעריכט פון דער שטאט פיאטיגארסק. עס איז א בילד פון רעם איצטיגען לעבען אין סאוויעט־רוס־לאנד. עס האט דער קערעספאנדענט פון „איזוועסטיא" דערצעהלט:

„א געוויסער פאבלאוסקי, דער מיגאנ־אינספעקטאר פון דעם מערסקער קרייז, איז א „צופיל פערהייראטער מענש". א געוויסער פראצענט פון דער פרויען־בע־פעלקערונג פון דער שטאט פיאטיגארסק איז געווען „פערהייראט" צו דעם אונער־מידליכען אינספעקטאר. אין איין שעה־נעם פריהמארגען איז דער דאזיגער פא־בלאוסקי אנגעקומען אין א געוויסען דארף צו זאמלען דארט די שטייערן. דא האט ער בעמערקט אין אנזאג פון די סאוויע־טישע קאנצעלאריעס א יונגע מאשיניסט־קע, וועלכע א.ז איהם געפעלען געוואָרען ער האט איהר גענומען גלייך אנזעהן־ען, אז די זאך פארהערן מיט איהם קיין ביאטיגארסק, „אין פיאטיגארסק", האט ער איהר ערקלערט, „בין איך דער אינספעקטאר־מענש. איך קען אלץ אויפהערען, גענוג גאר אז איך זאל אנ־[illegible] דער שאלה, [illegible] אין שטאט [illegible] ווערט און איהר וועט גלייך בעקומען די בעסטע שטעלע".

„די מאשיניסטקע האט אנגעשטיפט [illegible] מיט איהר. זי איז פרעפאה־[illegible] רען צו פאבלאוסקין

לאדזער כראניק.

מיניסט. סקלאדסאווסקי איז לאדז

(—) שתרגעלסען אויבר אין דורכ־פארען לאדז דער אנגשרן מגיסטער סקלאדסאווסקי אין קעגלמטאג פון זיין פרוי און זיין סעקרעטאר.

דער מגיסטער איז געקומען קיין לאדז 9 א

דער יקרות

מעמאריאל צום מאָגיסטראַט

(§) געלטען האט די פערוואלטונג פון פערבאנד פון די ארבעטער און די עפנטלעכע אינסטיטוציעס אפגעשלאסן אויצוגיב, אויף וועלכן ה' יארדאן האט געהאלטן א לעגנדארן רעפעראט, אז די אויסרעגונגען פון דער קאמיסיע בנים חיפס סטאטיסטיקשען אמט פעסטגעשטעלט די התשרות פון א פאסטליך, שטומען גשמים פאלטשען וואסט פון יקרות.

ס'איז פעשלאסען געווארען זוך צו ווענדען מיט א מעמאריאל וועגן דעם ענין צו דעם הויפט סטאטיסטישען אמט און ווארשא און צום לאנדשאפט מאגיסטראט.

פון די פראפעסיאנעלע ארבעט-מורסטן.

דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט, אז עס זענען פערהאן פרמע ערשיר אין דער רונד-זעקען-אשלאג, וועש-נעחה-רע, האנט- און מאשין-האסט, קרעטש-שמלען צו זעקען און וועבערע, מאנ-קור, אנדולאציע.

עס ווערען שוין אנגענומען אינשריב-בונגען זיך צו לערנען רעגען, וועבען.

וועגען סערען פון לערנען קראסט-ערען וועט בעזונדער געמעלדעט ווערען אכטונג הענט-וועבער! אין דער מע-מאנישער-וועבערע זענען פון א ווענער 2 ביז 7 אין אויגוס (נאכמיטאג קורס) פארהאן אינניגע ערפאר.

מעאטער און קונסט

פון שטאטישען מעאטער

הנטיג אוונד ווערט אויפגעפירט און שטאטישען מעאטער די בערוהמטע דראמע פון לוזוויטץ „דער גולם". די ראזיגע דראמע, וועלכע נעהערט צו די שעכסטע ווערק פון דער יידישער ליטע-ראטור און ספעציעל אויבערגעשטעלט, אויבערגעארבעט אין רעשיסורע קראפט-ראן פאר'ן הויגען שטאטישען מעאטער דורך דעם בעקאנטען דראמאטור אב-ראזשעי מארעש (מארק ארנשטיין). און פאר'ן האט די אויפפירונג פון „גולם" ארויסגערופען א גרויסע אנטערעס און עס אזו צו גלויבען, אז יערער לאדזער וועט אויסנוצען די געלעגענהייט און בעזוכען די השבסט אינטערעסאנטע דאר'שטעלונג.

א שכור'ער ווירט שטעכט זיין לאקאטאר

אויף וועלכען ער האט אנ'עפסמיסיע

(ג) די בעפעלקערונג פון ראגא-מאשטש האט פרטמאל א באלטס אנ-גערגעלעבט א פאר שעה פון שרעק און אויפרעגונג.

דער קרטסלוכער ווירט פאשלען פון דאלטן 6 און און דער נאכבאר געגענד א שם דבר. אונגעו מאל אזו ער שוין פאר זיבען ארויסטרומען געגען די לא-קאטארען בעשטראפט געווארען.

פרטמאל פערבאלט האט פאל לא זיך אנגעשווירט אזו אזו אויגן און דער וואיוויט פון זמן קרוסלען לאקאטאר ראזון, אויף וועמען ער האט ארויסגע-רופען אנשטסטיע, וועלכע דארף אויסגעפירט ווערען סך חפל און דרעי וואכען ארום. אבן דער שטוב און פאר-פלען בעפאלען דעם לאקאטאר ראזון אז אזום געשלאגען ארן א פארוואס. פערשטעהט זיך, אז ראזון האט גע-שטעלט א ווערטרשטאנד. צוזיגען ווערט אזן לאקאטאר אזו עמשטאגען א גע-ראנגעל בזו... פון דער צרנוגטער ווערט האט ארויסגעלאפן פון בזעם מאש א גרויס לצב'ש מעסער און האט ארענ-געשטאכען ראזון'ען אין קאפ. דער לא-קאטאר האט זיך אבגעטאקט און בלום אזו אזו אנגעריפען אזו אזו אהנמאלס.

גראר אזו דעם פערוואנדעטע'ס פרוי נישט געזען אזו שטוב. דער בעטריג-לישער הויז ווערט האט זיך בלר גרשט מעגגעגעט מיט דער בלום בקכח אזו האט נאך צוגעשטאלט ראזון'ען מוטן'ן פון.

בינו לפיכו וועגען זיך צוזאמענגעגלא-פען די לאקאטארען, וועלכע האבען דעם ווערט אראפגעשלעדערט פון די מרשען. בעאל דערליך אזו ראזון געקומען צו זיך אזו האט געגעבען נאפלעגען דעם הויז ווערט. דער לעצטער האט דאן גע-לאפט פון שטעל א גראבלע אזו דערמיט זיך געוואר'ן אזיך זון לאקאטאר. די כוונע האט בזו גאר אויפגערוגט דעם צוזאמענגעלאפענעם המון פון קרוסטען אזו יודען. פלוצלינג אזו דער שלעגער דאן ארען צו זיך אזו שטוב אזו זיך בעראלטען. דאס האט ארויסגעראפען פון די פלים דעם צוגיפגעזאמעלטען עולם, וואס האט געגעבען ארענלערען שטיינער אזו פאליס'ס פענסטער, אויס-פרעגען.

ערשט אזן א צוזו שעה ארום אזו אזו געקומען פאליזיי, וועלכע האט אנגע-נעשטעלט א פראטאקאל. ראזון'ס גע-הויז אזו לאקאטאר אזו א שוטער.

דער פאל האט ארויסגערופען אויפ-רעגונג געגען הויז ווערט.

היינט—גרויסע פראצעסיע איבער די לאדזער גאסען

בעת דער פראצעסיע וועט זיך קיינער נישט טאָרען געפינען אין גאס

דער עוכאריסטען-קאנגרעס ענדיגט זיך היינט

(ג) דער פרטמאגדיגער טאג און אזן לאדזער געשטאגען אנטער'ן ציכלען פון עוכאריסטישען קאנגרעס. בעזונדער שטארק האט זיך דאס געשאט בעמערקען אויף אלע שטאט, וואו עס אזן אויפגעשטעלט געווארען א גרויס רעליגיעזע טראנספ-מיר, די גאנצע זערדשער, אלס שטאט אזן גאוואטיעסקע גאסען זענען געווען בעצירט מיט קוטען פון גרונס, אמא-ראבט ווינקע אז לרבלקע, גשל ווינסקע פעהנער.

אזן דער נעגער פון אלס שטאט אזן פון בעגוגען אז נשוען א געוואלדיגע ענ-שעפס, ממש נישט דערלעבען.

9 פרח אזן פון קאלישער וואוהל אנגעקומען דער פיפסבלכער נונציוש פון וואר'שא. אויפ'ן פערון האט אויהם ערווארט אנ'שדרען חזר מיט אנ'אר-קעסטר, וואיווארא יאשטשאלט, גענ. מיכלא-אוסקי, בוסקאס מטקעמאלו א.א. בוסקאס מטקעגעמ מטריסט אזהם מיט פלעצער.

ערשט אזן 8 צוזו שעה ארום אזו אזו גשוכען פאליזיי, וועלכע תאט מעגלעך גשטעלט א פראטאקאל. ראזון'ס גע-הויז גשטאנד אזו א שוטער.

דער פאל האט ארויסגערופען אויפ-רעגונג.

היינט פייערליכע ערעפנונג פון יודישען בעסער-צעך

(ג) חנוכה, זונטאג, פארגאנגען פאסט פאר דער „חנוכת הבית" פון דעם נייעם לאקאל פון דעם נייעם יודישען בעסער-צעך (וויסאקאיא 57).

די פייערליכקייט פון דער ערשפנונג אזן אויך פערבונדען מיט א ראצאן פון פערצען פון יודישע פעסער מוסטער-פעראיען אזן דער נאנצער לאדזער מעצעוואדזטוט.

צו דעם צוזאמענקאמען קומען פעע-ציעל נעסט פון וואר'שא אזן פון ביע-לוסטאק.

א הערליך צימער אין ציעכאצינעק

אין בעסטען פונקט, אין מינוט פון די פעשענקעס,
אויף דזיב אוא נאס, אין א פרעכטיגער הייל, פון

זאמארט פרייזוהערט אפצוגעבען

צו ערפאהרען צווישען 2—4 נאכמיטאג, אויף
נייע ציגעל-גאס 24, וואוינונג 21:

פארוואס שטרייקען די פארמאצעווטען פון דער סראנקען-קאסע?

מיט רעצעפטען דארפען די פערזיכערטע זיך ווענדען אין פריוואטע אפטייסען.

(—) אזן א מונל פון דער תנער פרע-סע אזן פרטמאג פערעפענטלעכט נעווא-רען א קאמוניקאט פון דער סראנקען-קאסע, אזן וועלכען עס אזן אנגעשטעלט, אז די פארטמאגעווטען פון דער חצאי סקען קאסע תאבען פערשטאנדן. דערויף האבען ווידער די פארטמאגעווטען פון דער סראנקען קאסע פערעפענטלעכט אזן א מונל הנגע פלעטער א פראטעסט גע-גען דער קומעטער, ערקלערונג, אז זיי האבען געוואלט אנטערעכען דעם ענין צו עגטשיידען דעם גזונדרטעסט אמט בי דער וואיזאדזמוטא אמט פון דער סראנקען קאסע האט נישט כסדרים גע-וועזן.

הינטע האבען מער דערהאלטען א לא-מינוקאט פון דער סראנקען לאקאל. אזן וועלכען עס ווערט אנגעזוכעט די ער-לערונג פון די פארטמאגעווטען אזן דאס געגען ווערט אינטערעשירט, אז דער אנגעבער בעהאלטענע פערביגדונג צווישען בידע פרוען, וועלכע האבען געחאסט וואנדא'ן צוליב אזגענע צילען.

— פארוואס האסט איהר וואנדא'ן? — האט גערייטע גיבערעט.

— איך וועל אייך אלץ מערען דערצעהלען — האט ער געענטפערט. דאס איז א גרויסער סוד! זאג מיר נאר צו, אז איהר וועט מיך נישט אויסגעבען.

— פארוואס זאל איך עס טון?

— אלזו פערבלייב איך דא, מארגען אזענד קומט, וועלען מיר רעדען!

— גוט אונטען אין הויז געפינט זיך א צימער, וואו איהר קענט זיך אנ-האלטען — [illegible] איך וועל אייך פרעגען עפעס אזן אנדער-גען אזענד וועלען מיר בעסער רעדען!

— זעהט אז רידער מיט וואנדא'ן זאלען פון דאנען נישט גערייטע האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ און זאגען [illegible] קאלער.

— דא וואס אנדר סוגער גישט זעהען, האט גערייטע [illegible]

טשיקאחע געשיכטע מיט א קאמיסאר, וואס אין געווען „צו-פיל" פערהייראט.

(ענדע פון זייט 8).

[illegible] לאנג נישט געטראכט, האט [illegible] איהר טשעמאדאן אין [illegible] דעם איהר אלמן [illegible] נאס.

ארשיגען קרייז-גריכט, וועלכער האט געפונען, אז פאפלאווסקי איז ניט בע-גאנגען קיין שום קרימינעלען פערברע-כען.

דאס גריכט האט בעשלאסען ארויס-צוארבעטען איהם בלויז א... „פערוואורף". די „איזוועטיע" איז שטארק אומצו-פריעדען מיט דעם אורטעל פון גריכט.

דער פרעצעס איז פערגעקומען [illegible]

איז שטורם פון לייד'ענשאפטען.

שפאנגדער ראמאן, פול שטוינענדע איבער-לעבונגען אזן ליבעס-אזאנטורעס.

(69-טע פארזעצונג)

אויף דער גאס איז געווען שרעקליך פינסטער, שוואר צע אזן וואלקענס האבען בעדעקט די לבנה, ארום האט געהערשט א שטיל שטילקייט. גריעטא האט זיך צוגעהערט.

וואו איז לינקאלן?

זי האט בא זיך בעשלאסען. אז אויב ער וועט צו איהר נאך אמאל צוגעהן שלאגען, וועט זי איהם דערשיסען, דעמאלט וועט זי זיך בעפרייען פון דעם שיראן וועלכער מאטערט זי אזוי אינמענשליך.

זי איז באלד ארין אין צימער, וואו עס האט זיך געפונען לינקאלן'ס גע-זעהר, האט אויפגעקליבען א רעוואלווער און האט אפגעוואר.

אויב ער וועט זיך דערוואגען מיך בעלייריגען, וועל איך באלד מיט איהם פערענדיגען! האט ער מיר זיך בעשלאסען. ליב האט זי איהם קיינמאל נישט געהאט און יעצט האט זי איהם פערהאסט ווי דער טויט! ער שטערט איהר גליק, איהר ליבע צו רידער'ן אויף וועלכען זי האט נאך אלץ געהאפט ווען זי וועט זיך בע-פרייען פון איהר מאן.

פלוצלינג האט זי זיך אפגעשעלט.

— ווער איז דא? האט זי דערשראקען געפרעגט, דערהערענדיג עפעס א גערויש.

— שש, שטילער! האט מען געענטפערט אין דער [illegible].

— הער אין דערטען! [illegible] געשעט גלייכצייטיג.

— אויב איהר זאגט דעם מערדערס פרוי, [illegible] פאר איך א וויכטיגע ידיעה.

— זאגט מיר. [illegible]

— א פרוי, שרעק אויך נישט!

— א פרוי?

— איך בין ערשט געקומען צוזאמען אין אטער פערמע. זאגט נאר דער נאטשאלניק איז דא בי אייך?

בארוהיג פרעגט זי עפעס אויפ'ן נאטשאלניק? האט גריעטע געקלערט בע-טראכטענדיג די פערפונטע פרוי אין שוואר צאן אזאל.

— דער נאטשאלניק? איהר קענט איהם דען? יא ער איז דא?

— און וואנדא נארדהיים איז אויך דא?

— יא, זי איז אויך דא! איהר קיינט זי אויך?

פ'האט זיך געהערט א שטיל געלעכטער.

— זי יאגט איהם נאך וואו נאר ער קערט זיך און וואנדט זיך און ער וועט נעבען ארטנפאלען צו איהר אין די הענד, האט די דאמע שטיל געזאגט, איך דארף אייך זאגען א סוד, נאר זאל זען אויף פארגען און דערוויל קענט איהר מיר געבען אן'ארט, אז די געליבטע זאלען מיך נישט. זעהען?

— אייער סוד אינטערעסירט מיך זעהר וועניג! האט גריעטע געזאגט.

— איך שווער אייך פרוי, אז דאס וועט זען פאר אייך א שובה, האט די דאמע געזאגט.

גריעטע איז געווארען נייגעריג.

— אן'ארט קען איך אייך געבען, האט זי געזאגט.

— דאס וועט אייך ארענגען פיל גוטען; נאר רידער מיט זען נעליבטע דערפען מיך נישט זעהען און פון מיר נישט הייסען, א פערהאס זיי!

איהרע לעצטע ווערטער האבען געווירקט צו שאפען בעהאלטענע פערביגדונג צווישען בידע פרויען, וועלכע האבען געחאסט וואנדא'ן צוליב אזגענע צילען.

— פארוואס האסט איהר וואנדא'ן? — האט גריעטע נייגעריג געפרעגט.

— איך וועל אייך אלץ מערען דערצעהלען — האט ער געענטפערט. דאס איז א גרויסער סוד! זאג מיר נאר צו, אז איהר וועט מיך נישט אויסגעבען.

— פארוואס זאל איך עס טון?

— אלזו פערבלייב איך דא, מארגען אזענד קומט, וועלען מיר רעדען!

— גוט אונטען אין הויז געפינט זיך א צימער, וואו איהר קענט זיך אנ-האלטען — [illegible] איך וועל אייך פרעגען עפעס אזן אנדר-גען אזענד וועלען מיר בעסער רעדען!

— זעהט אז רידער מיט וואנדא'ן זאלען פון דאנען נישט [illegible] גריעטע האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ און זאגען [illegible] קאלער.

— דא וואס אנדר סוגער גישט זעהען, האט גריעטע [illegible]

דא גאנץ רוהיג זען, מארגען וועל איך צו אייך קומען.

— איך דאנק אייך! האט די דאמע געזאגט.

— גריעטע האט איהר געבערעגט צו עכען און האט זי איבערגעלאזט אל[illegible] וועלטען דאס רידער מיט בערנארד'ן געזעהן די דאמע? אבער וועלטען געוואוסט, אז דא געפינט זיך דער, וועמען זי זוכען אזוי פיל?

26-טער כאפיטעל.

די פערשווערונג.

צימערגענס אין דער פריה איז לינקאלן אויף אין לינקאלנ'ס בעטראכטען די מעלדער. [illegible] האט גאר פערגעסען וואס נעכטען איז געווען מיט ער איז געווען שיכור און [illegible] גריעטע'ן געלאזט צו רוה.

ארויפגעתענדיג פון קעלער איז גריעטע אויף אין לינקאלנ'ס גע-צימער, וואו זי האט אויסגעליבט פאר זיך א רעוואלווער.

זי האט בעסט בעשלאסען צו מאכען א סוף מיט איהר שכור'ן מאן, ווייל האט גאך אלץ געהאפט צו בעפרייען זיך פון איהר געגנערין.

קען זי דען פערלירען א מענש דעם מענש, וועלכען זי ליבט? וועט זי ד[illegible] ערלויבען אז'אנדערער איהם אויסצוריסען פון איהר הארץ, דאס איז געווען איהר גאנצע האפנונג.

דער געדאנק פערלירען רידער'ן האט זי שרעקליך געפאשערט.

* * *

בא טאג צוועלף א זייגער מיטאג זענען צוגעקומען ראטענדיגע צוזו [illegible] ליבינאנטען צום סערמער.

זיי זענען בעפאלען אויף גארדהאם'ס שווערען, וועלכער איז אויסגע[illegible] דעם וועג און האט זיך אויפגעגעבען אין דעם אומגעגעגד.

בערנארד מיט רידערן האבען זיי דערזעהן און זענען ארויס צו זיי.

די פאליציאנטען האבען זיי פערוואונדערט אנגעקוקט.

— מאנקל, ווי קומט איהר דא אהער? האט איהם רידער געפרעגט.

— מיר געהען גאר גארדהאוד'ן. האט מאנקעל זיך פערגעגיגט, ער דארפט [illegible] אונזער מעגונג זען דא אין דעם קאנט. ווייל מיר [illegible] ליבעע איז אויעך דא אהער [illegible] אויעך בערנארד געזאגט.

— מיר [illegible]

OGŁOSZENIE.

Wydział Przedsiębiorstw Miejskich Magistratu m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości pp. właścicieli dorożek samochodowych, że stosownie do § 14 przepisów o eksploatacji dorożek samochodowych w m. Łodzi, wydanych przez Magistrat m. Łodzi, a zatwierdzonych przez Radę Miejską w dniu 25 czerwca 1925 roku, przystępuje z dniem 2 lipca 1928 roku do dorocznego przeglądu samochodów.

Przegląd odbywać się będzie na Placu Wolności w czasie od g. 8 r. do g. 1 w poł, w następującym porządku:

d.	2	lipca	1928	r.—dorożek	samochod.	od №	1— 15	wł.
„	3	„	„	„	„	„ „	16— 30	„
„	4	„	„	„	„	„ „	31— 45	„
„	5	„	„	„	„	„ „	46— 60	„
„	6	„	„	„	„	„ „	61— 75	„
„	7	„	„	„	„	„ „	76— 90	„
„	9	„	„	„	„	„ „	91—105	„
„	10	„	„	„	„	„ „	106—120	„
„	11	„	„	„	„	„ „	121—135	„
„	12	„	„	„	„	„ „	136—150	„
„	13	„	„	„	„	„ „	151—165	„
„	14	„	„	„	„	„ „	166—180	„
„	16	„	„	„	„	„ „	181—195	„
„	17	„	„	„	„	„ „	196—210	„
„	18	„	„	„	„	„ „	211—225	„
„	19	„	„	„	„	„ „	226—240	„
„	20	„	„	„	„	„ „	241—250	„

Łódź, dnia 28 czerwca 1928 roku.

Magistrat miasta Łodzi.

DANZIGER WERFT

Danzig

gewährt bei ihrem bedeutenden Absatz äusserst günstige Preise und höchste Rabatte auf

ELEKTROMOTOREN

für Gleich- und Drehstrom Gleichstrom-Generatoren

TRANSFORMATOREN

Näheres durch unser Zweigbüro: Lodz, ul. Traugutta 9, tel. 41-53. durch unser Lager: Ferro Elektricum, Lodz ul. Piotrkowska 185. Konrad Skowronski, Pabjanice, ul. Moniuszki 48, oder durch die

DANZIGER WERFT, Danzig

WYCIEŃCZENIE-BLEDNICE

LECZY

HEMOGEN

przetwór żelaza

KLAWE

ORYGINALNY TYLKO Z FIRMĄ

KLAWE

בעקאנטמאכונג

דערמיט ווערט בקאנט געמאכט, אז אין חסדס מיטן נעמען אפטאך מיט דעם קאמוניקאציע-פיניסטעריום קומט פאר דער

באהן-בילעטען פערקויף

אין דער פוילישער רייזע-ביורא „ORBIS", אין לאדז אנדושעיע 5, און נאוואמיעסטא 2, פנחוב-גנדיג פון 1-טען יולי ה.י. צו שפרעכן נאמינאלע פרייזען ד. ה. די זעלבע ווי אין בילעטען-קאסע אויף די באהן-סטאציעס.

פוילישע רייזע-ביורא „ORBIS"

אנגעק אין לאדז.

מעכאנישע שלאסעריי און שווייסעריי

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11/13

אנגעהויבן פון פערשידענע מאשינען-רעפעראטורען און אויטאגעניש שווייסונגען. בעט.: צום שעריקער-סטאן פערשיג איך אויס טישען, שטענדערס, מעסט-אפפאראטען, שטענער א. ז. וו.

שנעל און בילינ! שנעל און בילינ!

לעזט אויך אבאנירט

— דאס —

לאדזער טאגעבלאט

Zarząd Gazowni Miejskiej

w Łodzi

podaje niniejszem do wiadomości P. T. Konsumentów, że na zasadzie Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca 1928 r. (Dz. U. Nr. 32) o zmianie dekretu o miarach, rachunki za gaz — począwszy od 1-go lipca b. r. wystawiane będą w

metrach sześciennych

Zasadniczą cenę gazu (10 zł. za 1000 stóp sześć. =28,8 m. sześć. czyli 35,34 grosza za 1 metr sześć. do użytku **domowego** ustalono — po zaokrągleniu — na

36 gr. za 1 metr sześcienny

Dla przemysłu:

29 gr. za 1 metr sześcienny

Dla silników i ogrzewania pomieszczeń;

22 gr. za 1 metr sześcienny

Rabaty obowiązują nadal w dotychczasowej wysokości zależnie od ilości zużytego gazu.

Łódź, dnia 30 czerwca 1928 r.

פון דיפים

ביז צום קאפ

און איין גרויס בינטעל נערוועז. צו שוינען דז נערוועז בעדייט גלייכצייטיג דז בעשיצונג פון אונזער געזונדהייט. יעדער שרעק דערשוטערט יעדען נערוועז-סיסטעם, דער קערפער ווערט מיד, בערייצט און אין דער הייטערער קאנסעקוענץ ווערט אנגעשוואכט די ווידערשטאנד-פעהיגקייט געגען דעם עול פון טאג-טעגליכען לעבען. טראגט גומי-אבצאסען און גומי-זוילען בערסאן. זיי פערזיכערן אייך דז האלטבאס פון עלא-סטשען שרעק, אזן וועלכען אזהר וועט אייך נישט קאנען בעגעגען.

וויכטיג פאר די, וואס פאהרען !!

הילט איהר אייער אורלויב גוט פערברענגען ? הילט איהר חאבען אנגענעהמע געזעלשאפט ? פאהרט אויף אפרות נאר אין

פענסיאנאט

„WYGODA"

St. GŁOWNO, Polenice, Wila Pabiańskiego obok Nowego Otwocka, przy lesie

סטאציע גלאוהנא - פאלענ'יצע

ווילע פאביאנסקי נעבען נאווא-אטוואצק

עמפפעהלט: גרויסע זונינע צימער. כשרע, היגיענישע און גע-שמאקע קיך. הערליכע געגענד. פאנאמערענג-פרייזען

40% בילינער ווי איבעראל !

בעמערקונג: בעטנעוואנד אין נוטיג מיטצוברינגען.

צו וענדען זיך דירעקט צו פרוי אפעל אין פענסיאנאט „WYGODA"

אין לאדז ערהעלט אויסקונפט: ש פ ע ל, זאמאדזקא 23, אין הויף, 2-טן אטגאנג, לינקס, פארטער פון 5—7 נאכמיטאג.

לאמפען

מיט שפייזע-ציטער סאלאן-מאבינעט

שלאף-צימער

קויפט זיך אמעריקע און אמעריקע-לאמפען אז

Sz. P. Szmalewicz

פאלודניאווא 8, טעל. 64-69.

ווערען אנגענומען רעפעראטורען אומרעמשטענען, אקסידיען.

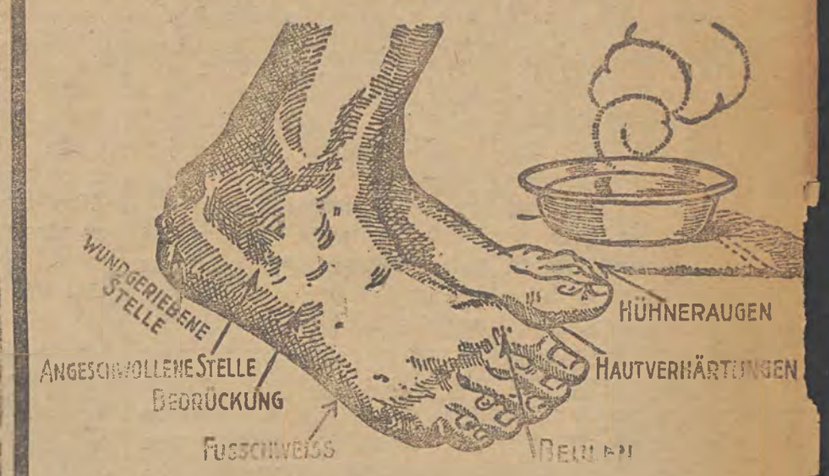

SÓL DO NÓG JANA

(Johan's Salz)

בעזייטיגט גרינדליך אלע ארט פיס-מיהושין. דער דזויגער פרעפאראט, וועלכער איז שוין גאנץ לאנג אויספרובירט געווארען אין אויסלאנד, איז זעהר א גוטער יאהר אויך אמפעהרט געווארען אין פוילען. עס איז גענוג אויפצולעזען א מיסל פון דעם דזויגען זאלץ אין א שיסעל מיט הייס וואסער און ארומצושפעקען די פיס אויף 10—15 מינוט דאס גע-ווילצען און אלע ארט פון פערהיקונגען, וועלכע קומט פון לאנגע שיך, גאנץ אויעך און דאס שווי-זען הערט גאנצליך אויף. מיט גאנצען די פיס הערען אויך זעהר לאנגע ערהיטערט די דטשיסקעס, אזוי, אז מען דארף זיי ניט אויפשנידען מיט קיין מעסער. יאהאנס זאלץ (Sól do nóg Jana) ערפרישט די פיס שוין, זי יעדער אין אפילו דער, וועלכער כלל נישט צו לידען אויף די פיס, דארף זיך אויך בעניצען מיט דעם דזויגען זאלץ, ווי ליפצומדען אלע ארט פיס-מיהשאגען. איבעראל צו בעקומען. הויפט-לאגער פאר פוילען און דאנציג.

Chem. Labor Dr. Elemer Fuchs, Warszawa Ogrodowa 1.

„ALBALIN" עמאליע-פארב

„SILEX" מינעראל-פארב

צו מאלען פרונטען

פארבען צו געבעמען און מאלך

„PREOLIT"

צו איזאלירען געגען פייכטיקייט

עמפעהלט פארבען- און לאקיר-פאבריק

KOSEL i S-ka

ul. Przejazd 8

filja: ulica PIOTRKOWSKA 86

צוליב אבדייזע

איז צו פערקויפען א 1/3 גרויס הויז צו ערפאהרען וואלטשאנסקא 113 ו. 11 1-טער שטאק פראנט.

3052

גוטיז א וויכאנטשארקע

אין אלטער-מארקט צו פריקאזאוש וכסאדניא 37 4-טער שטאק מענדעלסאן.

3151

פענסיאנאט

פאר צוקערליידענדע

אין טאכאשאף-מאן. הילא ראזענבערג שפאט בילינע פרייזען.

Zaginął kwit zaliczeniowy na sumę 285'0 wydany w Styczniu 1928 r. przez firmę Eksp. „Transport" w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 58. Niniejszy kwit unieważnia się. Znalazca zechce zwrócić do p. J. Praskiera w Zgierzu 3-go Maja 32. 3110

גאנץ לאדז מיט וויסען !

אין סעריוף פון ב טעג קען יעדער האבען

עלעקטריש בעלויכטונג

אין שטוב אויף ראטעס

אויטצוצאהלען וועכענטליך פון 3 זל. אן. נאם אויך אן מעטערען צו רעפערירען, איבער-גרעניצען ליטשניקאס אויף אריזאנישניקאס, פרעמ-שעקלען פון דער עלעקטראנישע אלעס ערלע-דיגט פינקטליך און רעיעל. נאר די קאנצעסיע-נירטע פירמע וואס איז פערגעשטעלט פאר דער לאדזער עלעקטרשטאנץ

ס. לעווין, לאדז קאנסטאנטינער 58

פראנט-געבעלע. טעגיג פון 8 פריה ביז 11 אז. אבענ. שרעכשטונדען פון 2—3, 8—11 נאכט. עלעקטרישע לעמפען און גאז-שטעקעס מיט 25% בילינער פון פרעמ-קורגאנס. פאבריקען בע-קומען א ספעציעלען ראבאט מיט נוטע קאנצעסיע.

פאק-פאפיר אז שפאנאט

אלע סארטען אמבילינגסען

SKLEP PAPIERU

S. Z. ORBACH, Łódź

Piotrkowska 33 Telefon 49-23,

פריש-ישע שפרעך

ווערד ערלערנען גרינדליך דורך ...

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek, Tel. 18-26.

Dla dorosłych! Dla dorosły

Dziś i dni następnych

Niechaj nas dziecko sądzi

dramat w 9 aktach

Dla młodzieży! Dla młodzie

Trzej uczciwi hulta

dramat w 10 aktach.

dla młodz. początek seansów o g. 2 i 4

Ceny miejsc: dla dor. I—70, II—60 III—30

Dla młodzieży: I—45, II—30, III—10 gr

פערלוירען געשיארען

אויף דער אנדווערקער-באנק פאלודניאווע ...ן נאמען העגער גרינבוים דער עהר-...ר פינדער הערס נעבעטען אצוברענגען אין אנדווערקער-באנק פאלודניאווע 4.

To, o czem każda kobieta i każdy mężczyzna przed ślubem wiedzieć powinni, dowie się z naszego bezpłatnego prospektu

Warszawa skrz. poczt. 4

Na przesyłkę załączyć znaczek.

גרויסע זאלען

...ן ערשטען שטאק פראנט און אויצינע פון ...ען יעדי איבערצונעמען, פאסאנד פאר ...נע, טישלער, באנק און געשעפטס-לעקאל. ...אהרען: פרעמסטרעם 14 מיט יעלענאווע.

אשרי אדם שמע לי !

לשקד על דלתתי יום-יום

כי חולך בתום ילך בטח

... אז דו דערפסט ערלערנען פאנדאווע ...כען זאלסטו גלייך קומען צו לויסען אין ביורו

17 פיעטריקאזער 52 זאכאדניא 17

... סחורה ערלערנען און נעשריבען פיטלעס ...ן אויסטאלט, קארטע פאראנס, קלעוולעס, ...ן זפיעסשטענדס, אויף אלע שפעס אין פוילען ...טען, אינטערעסיעס, אפעלאציעס, קורעס ...ציהונג שותפות-אכען, איינער-זעצונגען אין אלע שפרעכען.

מיט עכטונג

י. פאנעלע רעפס-קאנטאריסט.

...ך זוך א פאסטען אלס שערער

...דרושעטשנא 15, אין זאדע-הויפער-גאס אלס

בי הארנטשיק.

...ן דר די פ... פענסיעס

פעלד-בעטען

...ווענען פון מיט ... פון פאבריקס-פאבריק

Palma-Patent

...ר הערלעך מיט גש-אנפירען אויף ... יאהר! ...ען אויך לייכטער אין א ... ווען אויסמאכלעך ...יכעל-בעטען, ניקעל-מינדער, בעטען ...ישבעטען, אמעריקאנעס, מינדער, ...דענבלעך, מינדער-בענסלעך אויף ראד-...ער אין אייער מיזער מיז.

מאגאזין אין ווענדעל

קאזמעס און מאטראצען

...ק פ. בעט אין מיט העמלעך מיט ערער ביוו ...17 זל., פאלקע בעפלער 14 זל.

Redaktor-wydawca E. Hamburski